

NA STRÁŽ

Časopis věnovaný vnitřním otázkám československého vojska.

Informační schůzky

plnomocníka vlády se zástupci vojska.

V minulých dnech plnomocník československé vlády pro Rusko B. Pavlů uspořádal informační schůzky se zástupci částí 2. divise v Omsku, 3. divise v Krasnojarsku a 1. divise v Irkutsku. Účelem těchto schůzek bylo: informovat vojsko o nynější situaci a seznatí a na místě vysvětlit jednotlivé věci, které zajímají nebo znepokojují naše bratry v částech a jsou všeobecně známy. Proto delegáti do těchto schůzek byli jmenováni a ne voleni, jak by si někteří bratři přáli a na co si stěžují. Pokud mohli jsme si opatřit informace, schůzky byly obeslány tak, že na nich byly zastoupeny všechny názory, vyskytující se mezi našimi bratry na různé otázky. V dotazech na plnomocníka zástupci dotýkali se hlavně tohoto: Jaká je vláda a co se děje nyní ve vlasti, příjezd delegace z vlasti, otázka našeho odjezdu ze Sibíře a s ní související likvidace našeho majetku a postavení na ruské frontě.

V Omsku zástupci žádali, aby plnomocník jménem vojska varoval doma před ukvapenostmi a požádal vládu, aby volby do ústavodárného shromáždění nebyly prováděny do našeho návratu. V Krasnojarsku pak br. Hnátek z 11. pluku projevil přání, aby doma se vystříhali chyb, které staly se v Rusku za Kerenského.

Plnomocník slíbil tlumočnit přání vojska vládě a jednotlivé dotazy zodpověděl podrobně a otevřeně. Z Krasnojarska nám přešle bratr, že tato otevřenost pokud se týče situace v Rusku, působila dojmem zdrcujícím. K zdrcenosti není žádných důvodů. Říkáme to velmi důrazně a připomínáme jen, že v těžkých situacích ocitli jsme se již několikrát a vyšli jsme vždy šťastně, protože jsme byli jednotní a tím i silní. Důležité však je, aby tato jednota a z ní plynoucí vnitřní síla našeho vojska byla zachována i nyní.

Jednání na těchto schůzkách byla tak obsáhlá, že není možno uveřejnit zápisy o nich a omezujeme se jen na výtah a průběhu posledních schůzek, konané dne 6. srpna v Irkutsku.

Z řeči pol. plnomocníka B. Pavlů.

Dostal jsem telegram od min. Beneše, jímž se nám dává široká plná moc, abychom jednali o odprávece domů.

Kdy to bude? Kdy pojedem? Já jsem k vám jako vždy otevřený, nechci vás konejšit těšlaskými jablíčky, že to bude už zítra, a pod. Ale snad to bude brzo; doufám, že část našeho vojska ještě letos bude doma. Bude li to většina, ovšem nevím, ale může i to být.

Na odprávku těch 6000 invalidů čekali jsme zprvu několik měsíců marně, a teprve v červnu podařilo se odpravit všichni.

Třeba si uložit jistou trpělivost, zvláště, když je nyní definitivně zajištěno, že k odprávece dojde. Snad se ještě některé podrobnosti dovíme, až přijede poselství z vlasti.

Snažíme se všichni, aby odprávka odšed šla co nejrychleji. Je to nejen příkaz mravní, ale je i politicky účelné, aby naši občané, kteří tak dlouho žili za hranicemi, se konečně ocitli ve vlasti; abychom my, kteří máme zásluhy o svobodu našeho státu, mohli spolurozhodovat při budování základů státního zřízení. Já věřím a cítím to i z rozhovorů s našimi vojáky, že bychom rádi šli domů zvláště nyní, protože je v nás přesvědčení, že nebudeme nejhoršími občany v naší vlasti.

Kromě toho nutnost odjezdu vyplývá z poměrů zdejších. Vyďte dobře, že je těžko najít zemi, kde by rozvat byl větší než zde. Zanechali jsme zde příliš mnoho krve, pomáhající Rusům, a tak jejich nynější rozval působí na nás jen dojmem skličujícím. Vadí jsme si poctivě, varovali jsme Rusy před krajnostmi, poněvadž jsme měli zkušenosti, že povedou k ně-

vratu starého režimu a zároveň s tím k rozkladu Ruska. Ale poměry přes všechny naše snahy se zde vyvíjely jinak. Dnes musíme si říci otevřeně, že na nápravu naše síly nestačí.

Pokud zde ještě zůstáváme, budeme konat to, co nám ukládá povinnost a slušnost, abychom ukázali, že jsme zárod zralý a vojsko ukázněné, ale nebudeme tak domýšliví, abychom znovu brali tíhu situace na sebe.

Chladný rozum káže nám odejít co nejdříve do své vlasti. Ne že bychom snad nepřáli ruskému národu aby se sebral, ale proto, že naše síly nestačí, aby napravovaly to, co zkazí ruský bolševismus a leva i s prava. Na obou krajích křídlech jsou lidé, kteří v rozvrátě vidí nepůsobivější prostředek k dosažení svých nekalých cílů. Těm my nestačíme budovat, kolik oni rušit. Odejdemo odsud s klidným a hrdým čelem!

V době rozvalu ruské fronty přicházeli ke mně v Omsku zástupci různých organizací, mezi jinými i zástupci kozáků a pod., se žádostí, aby naše vojska znovu šla na frontu, abychom zabránili svým vyatoupením pádu Sibíře. Ruská vláda oficiálně se k nám o pomoc neobracela.

Nyní něco o mezinárodní politice zde na Sibíři.

V posledních měsících stála v popředí otázka, zda Japonci budou ochotni k vojenské intervenci proti bolševikům. Jak známo, přiljezd japonského generála Takanajagi do Omska vykládal se tak, že jde o ujednání s vládou podmínek většího účastenství Japonců na frontě, prý v rozměru 8—10 divísi. V Omsku v nejtěžší době těšili myšienkou, že Japonci již jedou, a že prý se dokonce chystá pro ně kadetský korpus. Nevidíme rádi takové „houpání“, poněvadž se v tom hledá prostředek, aby se odvrátily čel od vlnníků rozvalu — naději na cizí pomoc. Jisté živly v Japoncích vidí obnovitele monarchie a mluví již o spolku s monarchistickým Japonskem a obnovenou monarchií Německou. Kombinace tato je příliš jednoduší a proto nejapná. Japonako, byť seba více bylo monarchistické, sotva půjde na Ural! Snad nanejvýš smění nás na tratí; část tratí by zaujali Američané. To by bylo oblehčení pro náš odchod. Japonci tedy přišli by do rayonu nepřilíš daleko na západ od Irkutska. Ovšem, jednání o jich pomoci není ještě skončeno.

Na frontě jsou dnes síly, které by při

narmálních poměrech fyzicky stačily, ale dnes je těžko prorokovat.

Celková situace vojenská a politická na Sibíři není růžová. My hledíme na to s pocitem sklíčenosti, protože to, co zde bylo vybudováno, stavělo se za naši pomoci a mnoho z toho, co jsme zbudovali, nyní padá. Bylo by chybou říkat, že všechna naše práce byla nadarmo. Vždyt jsme bojovali jak pro svobodu a zájmy svého národa, tak i pro osvobození ruského národa. Aspoň prvního jsme dosáhli; jestliže jsme přinesli velké oběti, i odměna byla mimořádně veliká, nejen v tom, že jsme získali pro čsl. vojsko (v první řadě ovšem pro čsl. vojsko na Rusi, ale i pro čsl. vojsko vůbec) světovou slávu; nejen v tom, že dějiště světové války, mírem brestlitevským omezené na bojiště západoevropské, rozšířili opět i na východní Evropu; ale i v tom, že jsme tím přesvědčili celý svět o nutnosti samostatnosti našeho národa. Bohužel snaha dopomoci Rusům k obnovení vlastní vlády narazila na příliš velké překážky. Ale něco jsme přece dostihli i tu: ten hluboký mravní dojem, kterým přece jen působilo naše jednání na každého poctivého Rusa zůstane a bude třeba, abychom ten dobrý poměr, který mezi námi a Rusy jednotlivci je, si udrželi. Rusko bude zase národem velkým a styky s tímto Ruskem pro nás budou i prospěšné i čestné.

Pol. plnom. B. Pavlů vybízl k dotazům stran jednatlivosti. Sám ještě poznamenává, kteří jsou členové poselství z vlasti.

Podpluk. Žák se táže, není-li naděje v mezinárodní situaci, odkud by bylo možno čekat pomoci, neboť nám musí záležeti na silném Rusku.

B. Pavlů odpovídá, že zvykl mluvit otevřeně, mluvil tak i dnes. Mluvil ovšem o situaci speciálně na Sibíři, kde dojem z položení je skutečně sklíčoví.

Podpl. Žák: Mezi našim vojskem koluje maožství různých nemožných slechů: opakuje se znovu i znovu, že se připravuje převrat nejen zde, ale i na druhé straně fronty, který by byl jakousi střední cestou a že je podporován i z ciziny. Vojskáci mně o tom mnoho mluví. Je na tom něco pravdy?

B. Pavlů: Co se skutečně chystá, to těžko říci. V každém případě jsou naše síly dostatečné, abychom při opatrném a jednotném postupu si zachovali volnost pohybu. Co se týče situace u Denikina,

tam jsou poměry i lidé lepší nežli zde na Sibíři.

Podpl. Zák: Lze tedy snad čekat zlepšení poměrů se strany armády Denikina?

B. Pavlů: Úspěchy Denikina jsou ohromné. Drží se na linii: Balašov—Tambov, jižněji Voroněže, severněji Charkova, přes Poltavu, okolo Jakatěrinoslavi. Ovšem bolševici nyní soustřeďují síly proti němu, sem tam jsou výkyvy fronty na obě strany, ale v celku postup je na straně Denikina. Možno tedy, s širšího stanoviska skutečně skládat naděje v Danikina.

Podpl. Zák: S širšího stanoviska — se stanoviska Čsl. republiky. A to je velmi důležité. Naše veřejnost je nyní dost zaujatá proti Rusku — a to není správné.

B. Pavlů: Já také věřím, že Rusko se zase „vykřeše“. Řekl jsem, že Rusko bude ještě jednou veliké a silné, ale dojde toho jinou cestou, než jak se to děje dosud. My ovšem jsme nestroili nynější linii, my jsme chtěli cestu střední, cestu opravdové demokracie. V Omaku šli jiným směrem. Politika dle hesla: „pán ili propal“ není zdravá.

Podpl. Zák: Máme-li tu nějaké závazky?

B. Pavlů: V jakémsi kartelu s nikým nejsme, je zde jen závazek slušnosti. Sami spojenci si nyní přejí, abychom se vrátili domů. Mám telegram i od Pichona v tom smyslu. Dříve nás chtěli dostat odtud přes Archangelsk, dnes ovšem je to nemožné. Když jsme to tedy odmítli, odpověděli, že se snaží dostat nás odsud přes Vladivostok. Představte si však, kdybychom my odsud hned a bez předchozího ujednání odjeli, jaká by z toho byla panika. Celý ten kraj, který nyní držíme, začne hořet — a sice ohněm bolševismu. Co tomu řeknou v ostatním světě? Svět nás bude dělat mravně zodpovědnými, že my máme mít rozum, když druzí ho nemají. Všichni budou nám nadávat. Tím bychom poškodili prestiž čsl. národa, což by se vyrazilo i ve ztrátě ohromné sumy peněz. Stejně jako ty správy o vystupování Munové vyvolaly hned v Paříži dojem, že nejsme imunní od komunistického převratu a zdráhali se proto poskytnout nám úvěr. Úvěr bude tím lacínější, čím větší bude k nám důvěra. A již rozdíl o jedno procento při půjčce znamená ohromné sumy. Nezapomínejme také, že bychom neodjeli dále, než do Vladivostoku a že tím bychom si nějak neporohli. Musíme

postupovat chladnokrevně, protože při každém našem kroku jde hned o sta miliony. Když budeme dělat kotrmelce, bude s naší měrou tak, jako je dnes s ruskou.

Podpl. Zák: Ve „Stráži“ byl Tvůj výrok snad zkomolen, když se tam uvádí, jakoby's byl řekl, že my vůbec mravních závazků nemáme.

B. Pavlů: To je nesprávně podáno. Místo „mravních“ má být „právních“.

Naše zásobování.

Jednou z nejdůležitějších složek řádného uspořádání každé armády jest bezesporně její správa, přesné a levné zásobování vším potřebným. Nebude na škodu, pohovoříme-li si dnes trochu o tomto předmětu, který jest v naší armádě snad jedním z nejbolavějších.

Intendantstvo se všemi jeho detaily bylo našim lidem španělskou vesnicí. V Rakousku různými „proviantoficilery“ byli skoro vždy výhradně Němci, takže snámosti s tamním vedením agendy jsme neměli. I zde v Rusku nebylo lépe. Když se začalo tvořit naše vojsko ve větším měřítku, opět k nám byli přiděleni ruští „odborníci“, kteří samozřejmě začali vésti vše v duchu čistě ruském i „intendantským“. Jak se nám všem při tom vedlo, není potřeba připomínati.

Při našem odchodu z Ukrajiny byli jsme pojednou postaveni před fakt, že jsme nejen bez jakýchkoliv zásob potravin a oděvů, ale že jsme i bez jakékoliv ústředny zásobovací. Ve zmatku i spěchu, s jakým se náš ústup děl, těžko bylo zorganizovat cokoliv, a tak jednotlivé pluky i menší jednotky měli pouze to, co si buď již řádným způsobem z některých ruských skladů vyžádaly, anebo co si vzaly ze zásob, opouštěných ruským vojskem a ponechaných nastupujícím Němcům. Systému nebylo žádného; nebylo snad ani dobré vůle vyrovnati nerovnosti mezi částmi.

Krise vyvrcholila v dubnu 1918; tehdy k organizaci zásobování narychlo vzati lidé, kteří byli právě po ruce, a kteří aspoň sčecmu rozuměli. Pod vedením nynějšího tylového Intendanta správního pluk. Petrše začala se horečně pracovati, a udělalo se skutečně v krátké poměrně době velice mnoho. Přišlo však vystoupení proti bolševikům a naše vojsko rozbito na několik skupin, jež byly poměry donuceny k zařízení vlastních zásobovacích útředen. Tak

vzniklo skoro nahodile zásobovatelství 1. divise (penzenská skupina gen. Čečka) i 2. divise (východní skupina gen. Gajdy), kromě nichž existovala ještě zásobovatelství skupiny čelabinské a vladivostocké.

Za jakých poměrů tato zásobovatelství pracovala, a co všechno musili lidé stojící v jich čele vykonati i skutečně vykonali, o tom se zde rozepisovati nemůžeme. Jisto však jest jedno: pluky byly poměrně velice záhy zásobeny vším potřebným, skutečně vojsko v době nadlidských námah na frontě dostávalo vše a bylo spokojeno. Pravda, v té době udělalo se leccos nesprávného, ale v rozvalu panujícím kolem nás musí se mnohé omluviti. Dnes jsou jiné poměry a je těžko souditi staré chyby.

Po spojení hlavních skupin začalo se pravidelněji organizovati i zásobování. Ale zde jsme již začali narážeti dosti často na těžkosti. Nejenom že jsme neměli dostatek odborníků, neměli jsme ani dost lidí, kteří by mohli vše obstarávati, na zásobovatele se všichni naši lidé, nevyjímaje i vedení vojenského, dívali jako na největší „ulejváky“; na jedné straně se žádalo od Intendantstva, aby dalo armádě vše potřebné, na druhé straně však neposkytováno intendantům ani peněžních prostředků, ani lidí, kteří by se o vše starali. V době všeobecného nadšení, úspěchů na všech frontách i všichni ti „ulejváci“ vykonali kus práce, jež zůstala nedoceněna.

Zásobování dle mého názoru mělo-li býti správným, mělo býti centralisováno; náběhy k tomu byly několikrát učiněny, ale poměry vojenské i politické vždy překazily silně počatou akci. Neznali jsme, co se kde nachází, co kde ve kterém rajoně se může koupiti a zač, kde bylo by to či ono výhodnější kupovati; neznali jsme však ani svých potřeb. Nikdo žádých direktiv nedával, pracovalo se nazdařbůh a musíme doznati, že jsme v tomto ohledu byli neobyčejně šťastni. Přes to, že nebylo plánu zásobovacího, podařilo se celou naši armádu na símu nejen zásobiti potravinami, ale i slušně obout i odět. Všude však bylo cítit, že se bere z posledního a že musíme pomýšlet, zdříme-li se na svépomoc. Materiály jakés takés získány, zařízeny dílny. Jak jsou dílny organizovány, nevím, ale zdá se, že špatně. V naší armádě snad by namělo býti místa lajdáckému dodávání různých částí oděvů a to, co vydáváno pod názvem „letní oděv“ jest obžalobou vedení dílan. Pravda, skoro každý náš voják i důstojník si potrpěl na zbyteč-

nou „trajeřinou“, nemuselo by něco podobného býti, ale podobné „oblékání“ vojska jenom podporuje tuto vlastnost našich lidí. Jsem přesvědčen, že kdyby celá naše armáda dostala najednou slušně ušité šaty, že by naši rotai i plukovní kraječi asi mnoho práce neměli. Podobně i s čepicemi; proč vše tak ledabyly odbývati? Jest to nutné? Snad bylo by účelnějším vydati plukům nutná množství látky a jednotlivé roty pomohly by si samy, tím více, že armádní dílny nestačí šiti. (9. pluk na příklad, ač příkaz po arm. sboru o nošení nových jednotných čepic vydán před 3 měsíci, do dnešního dne t. j. 20.-7., přes několikrát urgence čepic neobdrželi) Máme snad v armádě dostatek starých zkušených mistrů krejčovských, kteří v tom směru mohou přinésti cennou pomoc.

(Pokračování.)

Drobnosti.

Ku článku „Naše zásobování“. Uvěřejňujeme tento zasláný nám článek o našem hospodářství, protože shrnuje v sobě názory, které vyskytují se v našem vojsku o Intendantstvu, i řeči, které o něm kolují a jež jsou často nesprávné. Předpokládáme, že bude podnětem ku klidné diskusi o našem zásobování, již účastní se i zodpovědní činitelé v zásobování a která přinese úplné vyjasnění všech těchto otázek.

Smutný případ. V pondělí dne 4. srpna časně rána nalezen byl dobrovolce strážní roty štábu čsl. vojska Semerák Josef, naroz. 1887 v Stolně, okr. Čes. Skalce, tov. dělník, na ulici Mylníkovské v Irkutsku v tratolšti krve se 3 smrtelnými bodnými ranami v břiše, nanesenými mu vlastním bajonetem jeho, neznámými pachatelí. Odvezen byl do nemocnice, kde však týž den ranění podlehl. Úřadem strážnické služby zavedeno patření po pachatelích. Posud zjištěno: Semerák seděl celou noc v jakési stolové — jediný Čech — ve společnosti Rusů. Tam se opil. Z výpovědi jeho, kterou učinil ještě před smrtí, vychází na jevo, že měl jakousi hádku s neznámými 3 ruskými občany, kdy a kým byl raněn, se nepamatoval. — Opět výstražný případ, kam vede nečal vytloukání hospod a démon — alkohol!

Rozbíljuješ se nad tím, že na světě jsou nevděční lidé? Zeptej se svého svědomí, zdá-li cítí vděčnost ku všem, kdo ti prokazovali úsluby.
Seneca.

Hlavní název: **Na stráž**

Vydavatel: **Informačně osvětový odbor ministerstva vojensví**

Vydáváno v letech: **1919 - 1920**

Číslo ročníku: **1**

Číslo výtisku: **8**

Datum vydání čísla: **17.8.1919**

Identifikátor ISSN: **2223-0033**

Stránky: **[1], 2, 3, 4**